

VANNFØRING: Norsk praksis for minstekrav for vannføring i kraftvassdrag kan bryte med EU-direktiv. Her fra elva Aura i Elkesdalen. FOTO: JO HALVARD HALLERAKER

VANNDIREKTIVET

■ EUs rammedirektiv for vann skal sikre god miljøtilstand (tilnærmet naturtilstand) i vann, både vassdrag, grunnvann og kystvann.

■ Kraver konkrete, målbar miljøformål.

■ Ble EU-retti i 2000, og innlemmet i EØS-avtalen i fjor. Blir gjeldende i Norge fra 1. april 2009.

■ Vannkraft kan etter artikkel 5 få mindre strenge miljøformål, dersom det urimelig dyrt eller umulig nå nå målene, og dersom annen, miljømessig vesentlig gunstigere kraft ikke kan erstatte vannkraften uten at det medfører urimelige kostnader. Disse målene revideres minst hvert 6. år.

Nationen 16. februar.

Kan bryte EU-direktiv

Regjeringen vil bare unntaksvis kreve økt minstevannføring i regulerte vassdrag. – Da bryter vi EU-direktiv, advarer Direktoratet for Naturforvaltning.

VANNKRAFT

Sist mandag skrev Nationen at 35 vannkraftkommuner er i opprør etter at Olje- og energidepartementet (OED) har formyet vilkårene for kraftproduksjon i Vinstra-vassdraget. OED har skjerpet kravene til minstevannføring i bare en del av vassdraget, selv om Direktoratet for Naturforvaltning har tilrådd dette i fire tilfeller. De berørte kommunene har ønsket enda flere miljøkrav.

I forbindelse med de nye konsesjonsvilkårene sier departementet rett ut at gamle konsesjoner bør få skjerpede minstevannføringskrav bare når «spesielle hensyn» tilsier det.

– **Må bli normalen**
Nå advarer Direktoratet for Naturforvaltning (DN) om at en slik praksis før eller siden kan bringe Norge på kant med EUs vannedirektiv.

– Vi setter spørsmålstegn ved om dette er i tråd med intensjonene i vannedirektivet sier seksjonssjef Øyvind Walsø ved DNS seksjon for vannmiljø. Seniorrådgiver Jo Halleraker i DN påpeker at tørrlagte elveleier (med vannføring bare fra tilsig nedentor demning og inntak) er vanlig i eldre konsesjoner.

– OED formulerer det slik at innføring av minstevannføring i forbindelse med revisjon skal være unntaket. I henhold til Vannedirektivet må slik innføring bli normalen, sier Halleraker.

De nye konsesjonsvilkårene i Vinstra-vassdraget vurderes som problematiske fordi de kan bli retninggivende for hele den kommende runden med fornyelse av konsesjonsvilkår for norske kraftverk. 35 vannkraftkommuner hvor

det pågår eller kommer revisjon har nå nedsett et ordførerråd for å øve press på beslutningene.

Glad leder

– Dette var gledelig, utbryter Børre Rønningen, leder i Lands-sammanslutninga for vasskraftkommunar (LVK) når han hører hva DN sier.

– Vannedirektivet skal være en viktig del av revisjonsarbeidet. OED ser ut til å ha lagt veldig liten vekt på direktivet. Det er veldig bra at DN nå tar tak i dette.

Vannressursloven setter krav til minstevannføring i alle nye konsesjoner.

– Du kan ikke ha minstevannføringskrav for alle nye, men fritak for evig tid for gamle verk. Dette vil virke konkurransevridende. Nye konsesjoner vil ikke finne seg i det, spår Rønningen. Han avviser at Vinstra kan bli noen mal for kraftverk i hans medlemskommuner.

– Vi vil vurdere hvert enkelt prosjekt for seg. Jeg vil anbefale OED og Miljøverndepartementet å snakke sammen. Vannedirektivet inneholder ikke absolutte krav til vannføring i det

enkelte vassdraget, men setter krav til den overordnede linjen i den nasjonale vannforvaltningsgen.

Stortingets energi- og miljøkomité behandlet Vannedirektivet i forrige uke. En enstemmig komité mener at direktivet må føre til «ordenlige miljøforbedringer der det ikke er krav til minstevannføring i dag...».

Allerede i 2001 sa komiteen at «nye krav til naturmiljø og andre samfunnsyn vil medføre andre og mer restriktive konsesjonsvilkår enn det som ble krevd for opp til 80 år siden».

– Koster lite

DN peker på revisjonen av konsesjonsvilkårene for den i dag tørrlagte Aura, som pågår nå. Her har Norsk institutt for Naturforskning (NINA) definert hva de mener behøves av økt vannføring for igjen å sikre lakseføring i elva. Dette vil redusere kraftproduksjonen med mellom 10 og 15 prosent, men:

– Husk at økt nedbør gir mer vann i de fleste regulerte vassdrag i Norge. Skal reguleranten få all denne økte vannføring, eller

skal naturen få noe, spør senior rådgiver Halleraker. DN-rådgiver Line Fjellvæpeker på at det ofte kan oppnå mye miljøeffekt ut av relativt litt krafttap.

En eventuell minstevannføring i vassdrag som Aura kan gå gjennom et smalkraftverk i det alle fleste av høydemeterne i vassdraget.

DN er også bekymret for de såkalte effektkjøringen i norsk kraftanlegg. Magasiner tappe kraftig ned for å utnytte høy kraftpriser i en periode av året, eller vannkjøringen gjennom kraftverket varieres kraftig fra time til time for å utnytte døgnvariasjon i strømprisen. Det kan gi et sjon og ulovlige forhold for fis og andre arter.

– Slik effektkjøring var et uløst problem for 50-60 år siden, da mange vannkraftkonsesjoner ble gitt. Dermed er den heller ikke regulert, sier seniorrådgiver Jo Halleraker. Også her må myndighetene skjerpe inn i mange kor sesjoner, mener DN.

HANS BÅRSCARD
hans.baardsgaard@nationen.no